

نگاه

رسانه و احساس امنیت

سرهنگ رضا غنی‌لو

■ اخبار مشهور شده به حوادث، یکی از پرخواننده‌ترین مطالب در جوامع مختلف به شمار می‌آیند و در صفحات رسانه‌ها، سه‌هم وپژای برای اخبار حوادث در نظر گرفته می‌شود. اما اگر انعکاس این اخبار از مسیر اصلی خود منحرف شوند، از یک‌سو باعث ایجاد هراس اجتماعی غیرمعقول و غیر لازم می‌شوند و از سویی دیگر ممکن است بی‌تفاوتی افراد جامعه را نسبت به رخدادها و حوادث به علت فراوانی اخبار وقوع، رقم‌زندن کار کردهای سوگیری‌شده یا ژورنالیسم غلط (ژرد) وسایل ارتباط جمعی می‌توانند در ترویج تحولات اجتماعی، اثرات مخربی را برای عموم جامعه داشته باشند؛ به نحوی که غیر از تاثیر گذاری در احساس امنیت که می‌تولد به کاهش آن در جامعه منجر شود، می‌توانند الگوگیری غلط در جامعه جوان و دارای سطحی از مشکلات اقتصادی را با توسل به خشونت به ویژه در سرفتها و جرایم جنسی به همراه داشته باشد. از این روست که در بررسی کار کردهای رسانه‌ای اخبار جرایم به برخی کار کردهای منفی نیز برمی‌خوریم که ادیشمندان علم ارتباطات آن را در پنج سرفصل تقسیم‌بندی کرده‌اند.

الف-تحدید مفاهیم جدید

رسانه‌ها معمولاً جرم را در قالب نوعی «جرم خیالی» (Street crime) معرفی می‌کنند؛ مفهومی که با ایجاد رعب و وحشت در میان افراد جامعه گره خورده است و خشونت رکن عمده آن است. به این ترتیب جرایم دیگری نظیر تخریب محیط زیست، حیف و میل اموال عمومی، جرایم مربوط به بهداشت و امنیت غذایی در صفحات حوادث کمتر مطرح می‌شود.

ب- ایجاد امواج جرم

رسانه‌ها اکثراً جرم را در قالب موج‌هایی برجسته و متمایز و به تعبیر نویسندگان، «مواج جرم» (Crime waves) به تصویر می‌کشند، به این شکل که با ارایه گزارش‌های مکرر از ارتکاب برخی اشکال خاص جرم شامل جرم خیابانی مانند ضرب و شتم، تجاوز به عنف و قتل، موجب می‌شوند توجه افکار عمومی با شدت بیشتری، به این دسته از جرایم جلب شود.

ج- عادی سازی هنجار شکنی

انعکاس کجروی‌های اجتماعی در رسانه‌ها در کاهش نفرت از انحرافات و عادی شدن لایه‌نجاری در جامعه تاثیر بسزایی دارد؛ زیرا فرد ضمن اطلاع از نقض هنجارها توسط رسانه‌ها، درمی‌یابد که هنجار شکنی اجتماعی که به نظر وی غیر قابل تصدیق بود، در حقیقت شکستن و تخلف هستند. بنابراین انگیزه از ارتکاب جرم در فرد تقویت می‌شود و این یکی از کار کردهای منفی بیان کجروی‌ها و انحرافات اجتماعی در رسانه‌هاست.

د- گسترش خشونت و پر خاشگری

امروزه خشونت و پر خاشگری در میان جوانان شایع شده است که معلول علل و عوامل متعددی است. مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد رسانه‌های جمعی در این زمینه تاثیر بسیاری داشته‌اند؛ زیرا رسانه‌ها با تبلیغات کالاهای رنگارنگ، زندگی مرفه را آرمان و هدف مخاطبان ترسیم می‌کنند، در حالی که این هدف با شغل و درآمد مخاطبان قابل دسترسی نیست، در نتیجه میان اهداف و ابزار مشروع دستیابی به این اهداف فاصله ایجاد می‌شود (یعنی فرد احساس محرومیت می‌کند) و این وضعیت منجر به خشونت و پر خاشگری در میان افراد می‌شود. به عبارت دیگر رسانه‌ها موجب می‌شوند میل به مصرف کالاهای لوکس در بین مردم افزایش یابد، اما وقتی این میل و تقاضا امکان ارضاء ندارد، در نتیجه به خشونت تبدیل می‌شود یا فرد را به انجام عملی غیرقانونی نظیر سرقت برای دستیابی به کالاهای تبلیغی ترغیب می‌کند.

هـ- اشاعه فحشا و بی بندوباری

یکی از کار کردهای رسانه‌های جمعی، مفهوم سازی و به تبع آن، شکل دادن به هنجارهای مناسب با آن مفهوم است. بر این اساس ارایه تصاویر مستهجن و مبتذل و خلاف عفت عمومی از طریق رسانه‌های جمعی و نگارش متون خلاف اخلاق و پورنوگرافی می‌تواند منجر به گسترش جرایم به ویژه از نوع جرایم جنسی شود.

و- تضعیف اعتماد اجتماعی

ذکر انواع انحرافات از رسانه‌ها و اعلام رشد سرسام‌آور آن، منجر به ایجاد روحیه سوسپنن و شک نسبت به سایر افراد جامعه می‌شود و احتمال وقوع این انحراف را از سوی تکتک اعضای جامعه تقویت و روحیه اعتماد عمومی را تضعیف می‌کند، در نتیجه تعامل اجتماعی دچار اختلال می‌شود. رسانه‌ها گاه با انعکاس آمار و ارقام اغراق آمیز جرایم، می‌توانند اعتماد اجتماعی را نسبت به نظام سیاسی تضعیف کنند، به طور نمونه انعکاس پرونده‌های کلان اختلاس‌های عمومی یا پرونده‌های مربوط به رابطه میان حاکمیت و مردم می‌تواند منجر به سلب اعتماد شود. رسانه‌ای کردن جرایم بر نهاد خانواده نیز اثرات مخربی دارد، به طور نمونه پدران و مادران را نسبت به رفتار فرزندان شان بدبین می‌کند، چراکه والدین احتمال می‌دهند انجام این انحراف اجتماعی که از طریق رسانه متمکس شده است، در مورد فرزندان جوان خانواده وجود داشته باشد که این نگرش منجر به نفاد و ناسازگاری‌های خانوادگی خواهد شد. این کارکرد منفی رسانه‌ها (یعنی ورود به حریم خصوصی افراد) در کشورهای جهان نیز ایجاد وسیع یافته است، به طوری که در سال ۱۹۸۹، دیوان آمریکا اعلام کرد سازمان‌های خبری اجازه ندارند به پرونده‌های FBI در زمینه تجاوزهای جنسی دسترسی پیدا کنند. FBI برای کوتاه کردن دست مطبوعات از این نوع پرونده‌ها به دیوان فدرال متوسل شد و اعلام کرد اگر چه این پرونده‌ها با استناد به اسناد علنی و گزارش‌های دستگیری‌ها و رسیدگی‌ها به قضایی تهیه شده است، اما قرار دادن این اطلاعات در شبکه رایانه‌ای حریم خصوصی افراد را به خطر خواهد انداخت. بر اساس آخرین نتایج نظر خواهی موسسه گالوپ نیز ۷۳درصد از مردم آمریکا منتقدند رسانه‌ها حریم خصوصی افراد را نادیده می‌گیرند.

■ رهبریس مرکز اطلاع‌رسانی و ارتباطات ناجا

شرق: اخبار به دست آمده از برخی گرمخانه‌های شهرداری تهران نشان دهنده وضعیت نگران کننده‌ای است که حتی به مرز هشدار رسیده است. دست کم دو نفر از افرادی که شب‌هایی را در این گرمخانه‌ها سپری کرده و منابع قابل اعتمادی از نظر سلامت روانی و فیزیکی به شمار می‌آیند در گفت‌وگو با «شرق» روایاتی را مطرح کرده‌اند که حتی در صورت صحت نسبی نیز بسیار نگران کننده به شمار می‌آید. علی یکی از این کارگران ساختمانی است که در مقطعی مجبور بوده شب‌هایی را در یکی از این گرمخانه‌ها سپری کند. این جوان ۲۱ساله می‌گوید: علاوه بر کثیفی مفرط تخت‌هایی که در مرکز وجود داشت و باعث شده

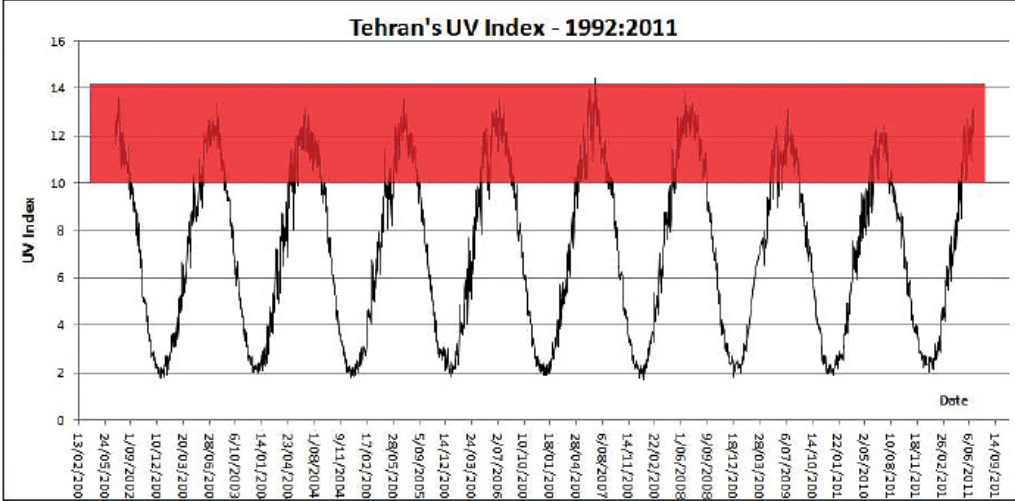
بود ملحفه تخت‌ها سیاه شود، مشکلات توزیع و استعمال مواد نیز مشکل بسیار جدی‌ای در این مراکز است. به گفته این فرد برخی حاضران به راحتی مواد تزریق یا استعمال می‌کنند و گاهی نیز شماری از مسوولان گرمخانه از آن اطلاع دارند. او می‌گوید حتی موردی را به یکی از نگهبانان گزارش داد که با واکنش تمسخرآمیز وی مواجه شده، مبنی بر اینکه «هتل چند قدم بالاتر است». بر خوردهای نامناسب صبحگاهی کارکنان مرکز برای خارج کردن خیابان خواب‌ها نیز گزارش همکار علی است که باعث شد وی ترجیح دهد بعد از دو شب در پارک بخواهد. این کارگر ساختمانی که هم‌کنون در یکی از برج‌های تهران

گزارش‌هایی از وضعیت نامناسب گرمخانه‌های شهرداری خیابان خواب‌ها، پارک را ترجیح می‌دهند

مشتغول به کار و زندگی است، ادامه می‌دهد که برخی از خیابان خواب‌ها که سابقه زندان نیز دارند با استفاده از زور، جوان‌ترها را وادار به فرمانبری می‌کنند. کارمند یکی از گرمخانه‌های تهران نیز مسایل مطرح شده توسط این دو کارگر را تایید می‌کند اما توضیح می‌دهد به دلیل اینکه تعداد زیادی از افراد استفاده‌کننده از گرمخانه‌ها به هنگام صبح تمایلی به ترک محل ندارند ما مجبوریم از زور استفاده کنیم و طبیعی است که در بعضی موارد اشتباهاتی نیز صورت می‌گیرد. این کارمند که نمی‌خواهد نامش فاش شود در رابطه با کیفیت غذا و زورگیری‌ها هم می‌گوید: «ما متناسب با بودجه و اعتباری که داریم

اختلاف وزیر و رییس پیرامون میزان ماورای بنفش

رییس هواشناسی: می‌خواهند عینک دودی و کِرم بفروشند

در هوا را خطرناک توصیف کرد و از مردم خواست که در سعاتاتی از روز در خیابان تردد نکنند، اما رییس سازمان هواشناسی آن را بهانه‌ای برای فروش کرم ضدآفتاب و عینک دودی دانست. پس از آن اما وزیر بهداشت شخصا وارد عمل شد و گفت: اگر می‌گوییم در فضای باز و آفتابی تابستان، کودکان را به خیال اینکه بدن‌شان از تابستان‌ها آفتاب استفاده کند برهنه نکنید یا به آنان بگویید از کلاه

نقاب‌دار استفاده کنند منظوری جز سلامتی آنان در برابر اشعه ماورای بنفش خورشید (UV) نداریم. اما رییس سازمان هواشناسی اظهارات وزیر بهداشت را رد می‌کند، او می‌گوید: ما وظیفه داریم گزارش وضعیت ماورای بنفش را تهیه کنیم و سیستم اندازه‌گیری آن نیز در اختیار ما است نه وزارت بهداشت. بر اساس بررسی‌های ما، میزان اشعه ماورای بنفش اسمال به حد بحران و خطرناک نرسیده است و

همان طور که قبلاً هم گفتم به نظرم برخی قصد سوءاستفاده دارند و می‌خواهند از طریق بحرانی اعلام کردن وضعیت، عینک دودی و کرم ضد آفتاب بفروشند. شرایطی که الان در آن قرار داریم در سال‌های قبل هم تکرار شده است؛ چرا وزارت بهداشت و کارشناسانش در سال‌های قبل واکنشی نشان ندادند؟! نگاهی به داده‌های اطلاعاتی جهانی در ۱۰ سال گذشته از اشعه ماورای بنفش در تهران نشان می‌دهد که شرایط فعلی تهران بدترین شرایط حتی در این دوره ۱۰ساله هم نیست و در سال‌های گذشته در موارد متعددی میزان پرتو از میزان فعلی آن بالاتر ثبت شده است. اساساً در این باز زمانی به دفعات زیاد موارد بالاتر از ۱۳ هم به چشم می‌خورد. بالاترین رقم محاسبه شده در اشعه ماورای

بنفش تهران مربوط به ۲۷ می سال ۲۰۰۷ بوده است. رقم ثبت شده برای این روز، ۱۳/۹۴ است. رییس سازمان هواشناسی کشور تاکید می‌کند: پشت حرف‌های مسوولان وزارت بهداشت مسایل دیگری وجود دارد؛ باید به جامعه آراش داده شود چرا که اسمال شرایط ویژه‌ای درخصوص اشعه ماورای بنفش (UV) برای ما اتفاق نیفتاده است بلکه این شرایطی بوده که در گذشته هم اتفاق افتاده است.

خبر

بیش از ۷۷۷ هزار زائر ایرانی امسال به عمره مشرف شدند

■ شرق: مسوول روابط عمومی ستاد عملیات عمره گفت: ۷۷۷ هزار و ۸۱۰ زائر ایرانی امسال به عربستان اعزام شدند که تاکنون ۷۶۹ هزار و ۳۲۷ نفر از این تعداد پس از انجام اعمال عمره مفرده به کشور بازگشته‌اند.

حذف محدودیت

شرکت اتباع افغان در کنکور

■ ایسنا: مشاور وزیر و مدیرکل امور اتباع و مهاجران خارجی وزارت کشور گفت: طبق ضوابط و مقرراتی که برای ادامه تحصیل پناهندگان در کشور وجود دارد اتباع افغان نیز در مقاطع مختلف می‌توانند ادامه تحصیل دهند. این اتباع می‌توانند بدون محدودیت در کنکور شرکت کرده و وارد دانشگاه شده و ادامه تحصیل دهند.

مدرک پیام‌نور معادل نمی‌شود

■ ایسنا: معاون آموزشی دانشگاه پیام‌نور درخصوص امکان معادل شدن مدرک دانشگاه پیام‌نور گفت: اصلاً چنین چیزی صحت ندارد و دانشگاه پیام‌نور نه تنها زیرنظر وزارت علوم است بلکه مدارکش همیشه معتبر بوده است.

خروج خانه‌های «پروین اعتصامی» و «اتحادیه» از فهرست آثار ملی

■ ایسنا: خانه پدری «پروین اعتصامی» واقع در بافت تاریخی عودلاجان تهران و همچنین خانه «اتحادیه» معروف به «دایی‌جان ناپلئون» در خیابان لاله‌زار از فهرست آثار ملی خارج شده‌اند و احتمال تخریب آنها وجود دارد. معاون میراث فرهنگی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری گفت: با حکم دیوان عدالت اداری، سه بنای تاریخی خانه پدری «پروین اعتصامی»، خانه اتحادیه در تهران و «سرای میخ‌چی» در شهر رشت از فهرست آثار ملی خارج شدند.

تاخیر اورژانس و مرگ یک مصدوم

■ مهر: شب گذشته حادثه دلخراش تصادف، جان دو نفر از شهروندان تهرانی را گرفت. به گفته شاهدان عینی، تاخیر اورژانس موجب شد شانس اندک یکی از ساجده‌بیدگان برای زنده ماندن از بین برود، با این حال مسوولان اورژانس زمان رسیدن آمبولاس به محل حادثه را ۱۰ دقیقه اعلام می‌کنند.

تسوره‌های کلاسیک
سواحل مدیترانه استانبول مسکو سنت پترزبورگ
بلغارستان مالزی
پرساوش ۳-۸۸۹۷۴۱۴۱ و ۱۲-۸۸۹۷۴۵۱۱

کی تور استنبای
چینه
ترکیه
ارمنستان
مالزی
چینه
ترکیه
ارمنستان
مالزی

چینه
ترکیه
ارمنستان
مالزی
چینه
ترکیه
ارمنستان
مالزی

بدروم کوش آداسی
مسکو
مدیترانه
آمیتیس
۸۸۵ ۳۲ ۸۸۵

بهترین تورها و مناسبترین بلیت‌های مسافرتی
شرق
در روزنامه

چینه
ترکیه
ارمنستان
مالزی
چینه
ترکیه
ارمنستان
مالزی

لارناکا
قبرس
پرواز مستقیم
آژانس تشریفات
۲۲ ۸۵ ۲۵ ۲۸

چک + ایتالیا + فرانسه
برزیل
مهرافین
۸۸۴۷۲۶۴۵

مسیر جدید
بدون نیاز به ویزا شمالی
۷ شب اقامت رایگان
۵۹۵۰۰۰ تومان
بدروم کوش آداسی
مسکو
مدیترانه
آمیتیس
۸۸۵ ۳۲ ۸۸۵